

NATURA 2000

STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

DLA OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY (OSO)
DLA OBSZARÓW SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA OBSZARÓW O ZNACZENIU
WSPÓLNOTOWYM (OZW)

I
DLA SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY (SOO)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. TYP **1.2. KOD OBSZARU** **1.3. DATA OPRACOWANIA** **1.4. DATA AKTUALIZACJI**
B PLH200003 2001-03 2008-02

1.5. POWIĄZANIA Z INNYMI OBSZARAMI NATURA 2000

1.6. INSTYTUCJA LUB OSOBA ZBIERAJĄCA INFORMACJE:

Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków; T. Świerubska, Zarząd Suwalskiego PK; J. Buszko, Zakład Ekol. Zwierząt UMK Toruń; T. Kokurewicz, Katedra Zool. i Ekol. AR, Wrocław; Departament Ochrony Przyrody MŚ (p. 4.3, 6.1); UNEP-GRID W-wa.

1.7. NAZWA OBSZARU:

Ostoja Suwalska

1.8. WSKAZANIE I ZAKLASYFIKOWANIE OBSZARU:

DATA ZAPROPONOWANIA JAKO OZW

2004-04

DATA ZATWIERDZENIA JAKO OZW

2007-11

DATA ZAKLASYFIKOWANIA JAKO OSO

DATA ZATWIERDZENIA JAKO SOO

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. POŁOŻENIE CENTRALNEGO PUNKTU OBSZARU

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

E 22 51 29

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

N 54 15 3

2.2. POWIERZCHNIA (ha):

6 349,5

2.3. DŁUGOŚĆ OBSZARU (km):

2.4. WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA

146

MAKSYMALNA

275

ŚREDNIA

210

2.5. REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

Kod	Nazwa regionu	%
PL345	Suwalski	100

2.6. REGION BIOGEOGRAFICZNY

Nazwa regionu biogeograficznego
Kontynentalny

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzch	Stan zachow.	Ocena ogólna
3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea	7,20	A	B	A	A
6210	Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	3,20	C	C	B	C
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	0,01	D			
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	0,01	D			
6430	Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	0,10	B	C	B	C
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	2,00	B	C	B	C
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	0,80	B	C	B	C
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion	0,01	A	C	A	C
7210	Torfowiska nakredowe (Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis)		D			
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,01	D			
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	1,16	A	C	A	A
91D0	Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino)	0,10	D			
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	0,48	B	C	B	C

3.2. GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

3.2.a. PTAKI wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.b. Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	P				C	B	C	C
1318	<i>Myotis dasycneme</i>	P				C	B	C	A
1337	<i>Castor fiber</i>	P				C	A	C	A
1355	<i>Lutra lutra</i>	P				C	B	C	C

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1166	<i>Triturus cristatus</i>	P				C	B	C	B
1188	<i>Bombina bombina</i>	P				C	B	C	B

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1149	<i>Cobitis taenia</i>	P				C	B	C	B
1163	<i>Cottus gobio</i>	P				C	B	C	B

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1032	<i>Unio crassus</i>	P				C	B	C	B
1060	<i>Lycaena dispar</i>	P				C	B	C	B
4038	<i>Lycaena helle</i>	R				C	C	B	B

3.2.g. ROŚLINY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	POPULACJA	OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1903	<i>Liparis loeselii</i>	3 st, 20	C	B	C	C
1939	<i>Agrimonia pilosa</i>	P	C	B	C	B

3.3. Inne ważne gatunki zwierząt i roślin

PTAKI

Populacja Motywacja

SSAKI

Populacja Motywacja

Alces alces
Eptesicus serotinus
Lepus timidus
Myotis daubentonii
Nyctalus noctula
Plecotus auritus
Sicista betulina

P C
P C
P A
P C
P C
P C
P C

PŁAZY

Populacja Motywacja

Bufo bufo
Bufo calamita
Bufo viridis
Hyla arborea
Pelobates fuscus
Rana arvalis
Rana esculenta
Rana lessonae
Rana temporaria
Triturus vulgaris

P C
P C
P C
P C
P C
P C
P C
P C
P C

GADY

Populacja Motywacja

Anguis fragilis
Lacerta agilis
Natrix natrix
Vipera berus

P C
P C
P C
P C

RYBY

Populacja Motywacja

Coregonus albula
Coregonus lavaretus
Cottus poecilopus
Lota lota

P A
P A
P A
P A

BEZKRĘGOWCE

Populacja Motywacja

Astacus astacus

P A

ROŚLINY

Populacja Motywacja

Anemone sylvestris

P D

<i>Aquilegia vulgaris</i>	P	D
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	P	D
<i>Asarum europaeum</i>	P	D
<i>Atropa belladonna</i>	P	D
<i>Baeothryon alpinum</i>	P	A
<i>Campanula latifolia</i>	P	A
<i>Carex chordorrhiza</i>	P	A
<i>Carex limosa</i>	P	A
<i>Carex loliacea</i>	P	A
<i>Carlina acaulis</i>	P	D
<i>Centaureum erythraea</i>	P	D
<i>Chimaphila umbellata</i>	P	D
<i>Cirsium pannonicum</i>	P	D
<i>Corallorhiza trifida</i>	P	A
<i>Dactylorhiza baltica</i>	P	A
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	P	D
<i>Dactylorhiza maculata</i>	P	A
<i>Dactylorhiza majalis</i>	P	D
<i>Dactylorhiza ruthei</i>	P	A
<i>Daphne mezereum</i>	P	D
<i>Diphasiastrum complanatum</i>	P	D
<i>Drosera anglica</i>	P	A
<i>Drosera rotundifolia</i>	P	A
<i>Dryopteris cristata</i>	P	A
<i>Epipactis atrorubens</i>	P	D
<i>Epipactis palustris</i>	P	A
<i>Equisetum telmateia</i>	P	D
<i>Eriophorum gracile</i>	P	A
<i>Goodyera repens</i>	P	D
<i>Hammarbya paludosa</i>	P	A
<i>Hedera helix</i>	P	D
<i>Helichrysum arenarium</i>	P	D
<i>Huperzia selago</i>	P	D
<i>Ledum palustre</i>	P	D
<i>Lilium martagon</i>	P	D
<i>Listera ovata</i>	P	D
<i>Lycopodium annotinum</i>	P	C
<i>Lycopodium clavatum</i>	P	C
<i>Malaxis monophyllos</i>	P	A
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	P	D
<i>Myriophyllum alterniflorum</i>	P	A
<i>Neottia nidus-avis</i>	P	D
<i>Nuphar lutea</i>	P	D
<i>Nuphar pumila</i>	P	A
<i>Nymphaea alba</i>	P	D
<i>Nymphaea candida</i>	P	A
<i>Orchis mascula</i>	P	A
<i>Platanthera bifolia</i>	P	D
<i>Platanthera chlorantha</i>	P	D
<i>Polemonium coeruleum</i>	P	A
<i>Polypodium vulgare</i>	P	D
<i>Primula elatior</i>	P	D
<i>Primula veris</i>	P	D
<i>Pulsatilla pratensis</i>	P	D
<i>Ribes nigrum</i>	P	D
<i>Stellaria crassifolia</i>	P	A

Trisetum sibiricum	P	A
Viburnum opulus	P	D
Viola epipsila	P	A

4. OPIS OBSZARU

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Klasy siedlisk	% pokrycia
Lasy iglaste	2 %
Lasy liściaste	1 %
Lasy mieszane	17 %
Siedliska łąkowe i zaroślowe (ogólnie)	2 %
Siedliska rolnicze (ogólnie)	69 %
Wody śródlądowe (stojące i płynące)	9 %
Suma pokrycia siedlisk 100 %	

OPIS OBSZARU

Obszar obejmuje teren Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Stanowi unikatowy przykład młodego krajobrazu polodowcowego, charakteryzujący się nieregularnym rozmieszczeniem moren czołowych i dennych, wydłużonymi wałami ozów, głębokimi rynnami i dolinami rzeczno-jeziornymi, olbrzymią ilością głazów narzutowych, kilkudziesięcioma jeziorami (22 obiekty o powierzchni powyżej 2 ha) i licznymi, niewielkimi jeziorkami. Na terenie obszaru znajduje się najgłębsze w Polsce jezioro Hańcza (108,5 m). Rzeźba terenu została ukształtowana w czwartorzędzie. Występujące na powierzchni terenu osady czwartorzędu, zalegają grubą warstwą, o miąższości dochodzącej do 250-280 m (piaski, żwiry, glina zwałowa, ropy, mułki). Rozległe, otwarte krajobrazy pokryte w większości polami i łąkami, poprzerplątane niewielkimi kompleksami leśnymi, bagnami, jeziorami i rzekami tworzą ogromną różnorodność siedlisk, warunkującą bogactwo florystyczne i faunistyczne terenu.

4. OPIS OBSZARU

4.2. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 13 rodzajów z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu *Chara strigosa*. Na obszarze tym stwierdzono także 11 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

4.3. ZAGROŻENIA

Podstawowe zagrożenia dla wartości przyrodniczych obszaru stanowią: presja budownictwa, szczególnie nad brzegami jezior, wydobywanie piasku, żwiru i gładów narzutowych, eutrofizacja wód oraz nielegalne odprowadzanie ścieków przydomowych i z gospodarstw rolnych. Pewne niebezpieczeństwo stanowiłoby również ewentualne rozpoczęcie eksploatacji złóż rud polimetalicznych.

4.4. STATUS OCHRONNY

Obszar w większości w granicach Suwalskiego Parku Krajobrazowego (6284 ha, 1976) z 3 rezerwatami przyrody: Gładowisko Łopuchowskie (15,9 ha; 1988), Gładowisko nad Czarną Hańczą (1 ha; 1972), Jezioro Czarna Hańcza (304 ha; 1963); 5 użytkami ekologicznymi oraz 37 pomnikami przyrody.

4.5. STRUKTURA WŁASNOŚCI

Ok. 20 % obszaru zajmuje własność Skarbu Państwa, a ok. 80 % to własność prywatna.

4.6. DOKUMENTACJA - ŹRÓDŁA DANYCH

Anonymus. - - - . Atlas herpetologiczny Polski. Dbase. IOP PAN, Kraków.

Buszko J. 1986-2003. Komputerowa baza danych (MS Access) "Motyle dzienne Polski" (dane z okresu 1986-2003). Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska UMK w Toruniu.

Buszko J. 1997. Atlas rozmieszczenia motyli dziennych w Polsce (Lepidoptera: Papilionoidea, Hesperioidea) 1986-1995. Ofic. Wyd. Turpress, Toruń.

Dąbrowski J.S., Krzywicki M. 1982. Ginące i zagrożone gatunki motyli (Lepidoptera) w faunie Polski. Cz. I. Studia Naturae, ser. B. 31: 3-171.

GDLP 2007 Inwentaryzacja przyrodnicza. baza danych INVENT

IOP PAN red. 2007 Raport dla Komisji Europejskiej z wdrażania Dyrektywy Siedliskowej w zakresie dotyczącym monitoringu msc., GIOŚ, Warszawa

Jackiewicz M. 1978. Rozmieszczenie *Succinea elegans* Risso i *Succinea sarsi* Esmark w Polsce (Gastropoda, Pulmonata). *Fragm. Faun.* 23: 243-257.

Jankowski W. 1991. Różnorodność roślinności i jej konsekwencja dla ekosystemu łąkowego. Różnowiekowe łąki Suwalszczyzny. SGGW, Warszawa.

Kawecka A. 1991. Rośliny chronione, rzadkie i zagrożone w Suwalskim Parku Krajobrazowym i na terenach przyległych. *Parki Nar. Rez. Przyr.* 10(3-4): 93-109.

Każmierczakowa R., Zarzycki K. (red.). 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Inst. Bot. PAN, Inst. Ochr. Przyr. PAN, Kraków.

Kokurewicz T. et al. 2000-2003. Sprawozdania z zimowych liczeń nietoperzy w podziemiach Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego w Arch. Urz. Woj. w Gorzowie Wlkp. Msc.

Panfil J. 1985. Pojezierze Mazurskie. Ser. Przyroda Polska. Wiedza Powsz., Warszawa. ss. 185.

-
- Podbielkowski Z., Tomaszewicz H. 1977. Roślinność jezior Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Monogr. Bot. 55.
- Sokołowski A. W. 1973b. Zbiorowiska leśne Suwalskiego Parku Krajobrazowego. W: B. Czeczuga (red.). Przyroda Białostoczczyzny. Prace Białostoc. Tow. Nauk. 19: 67-83.
- Sokołowski A. W., Kawecka A. 1984. Zbiorowiska murawowe Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Fragm. Flor. Geobot., IBL. Białowieża. 30: 287-290.
- Sokołowski A. W., Kot. 1996. Przyroda Województwa Suwalskiego.
- Walczak M., Lubelska T., Radziejowski J., Smogorzewska M. 1993. Obszary chronione w Polsce. Inst. Ochr. Środ., Oddz. Warszawa. Msc. ss. 229.

5. STATUS OCHRONNY OBSZARU ORAZ POWIĄZANIA Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES

5.1. DESYGNOWANE FORMY OCHRONY NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM:

KOD % POKRYCIA

PL02 5,1 %
PL03 99,0 %

5.2. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z INNYMI TERENAMI:

desygnowanymi na poziomie krajowym lub regionalnym

KOD FORMY OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
PL02	<i>Głazowisko Łopuchowskie</i>	+	0,3
PL02	<i>Głazowisko nad Czarną Hańczę</i>	+	0,0
PL02	<i>Jezioro Czarna Hańcza</i>	+	4,8
PL03	<i>Suwalski Park Krajobrazowy</i>	=	99,0

desygnowanymi na poziomie międzynarodowym

NAZWA STATUSU OCHRONY	NAZWA OBSZARU	TYP RELACJI	% POKRYCIA
-----------------------	---------------	-------------	------------

5.3. POWIĄZANIA OPISANEGO OBSZARU Z OSTOJAMI CORINE BIOTOPES:

KOD CORINE	TYP RELACJI	% POKRYCIA
G03200800	+	7,1

6. DZIAŁALNOŚĆ CZŁOWIEKA NA TERENIE OBSZARU I W JEGO OTOCZENIU I INNE CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA TEN OBSZAR

6.1. GŁÓWNE CZYNNIKI I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ORAZ PROCENT POWIERZCHNI OBSZARU IM PODLEGAJĄCY

Wpływy i działalność na terenie obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
101	Zmiana sposobu uprawy	A		-
102	Koszenie / ścinanie	B		+
110	Stosowanie pestycydów	B		-
120	Nawożenie /nawozy sztuczne/	B		-
140	Wypas	B		+
141	Zarzucenie pasterstwa	B		-
161	Zalesianie	A		0
180	Wypalanie	B		-
200	Hodowla ryb, skorupiaków i mięczaków	B		0
220	Wędkarstwo	B		0
230	Polowanie	C		0
243	Chwywanie, trucie, kłusownictwo	B		-
251	Plądrowanie stanowisk roślin	B		-
300	Wydobywanie piasku i żwiru	B		-
421	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych	B		-
490	Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc.	A		0
500	Sieć transportowa	C		0
501	Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	B		0
610	Ośrodki edukacyjne	B		+
622	Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	C		0
701	Zanieczyszczenia wód	B		-
900	Erozja	B		-
952	Eutrofizacja	B		-
954	Inwazja gatunku	C		-

Wpływy i działalność wokół obszaru:

kod	nazwa	intensywność	% obszaru	wpływ
243	Chwywanie, trucie, kłusownictwo	B		-
403	Zabudowa rozproszona	C		0
421	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych	C		-
502	Drogi, autostrady	B		-
620	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, uprawiane w plenerze	A		0
701	Zanieczyszczenia wód	B		-
954	Inwazja gatunku	C		-

6.2. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

SPRAWUJĄCY NADZÓR (INSTYTUCJA LUB OSOBA):

Suwalski PK, 16-404 Jeleniowo, tel. (0-87) 569-18-01; RDLP w Białymstoku, 15-425 Białystok, ul. Lipowa 51, tel. (0-85) 652-04-71; Nadleśnictwo Suwałki, 16-400 Suwałki, ul. Wojska Polskiego, tel. (0-87) 566-28-78.

ZARZĄDZANIE OBSZAREM I PLANY:

7. MAPY OBSZARU

Mapy fizyczne obszaru

Numer mapy	Skala	Projekcja	Opis
N-34-70-B	1: 50000	PUWG 1992	Yes

Zdjęcia lotnicze obszaru

Numer	Obszar	Temat	Data
-------	--------	-------	------

8. ZDJĘCIA OBSZARU

Numer	Obszar	Temat	Autor	Data
-------	--------	-------	-------	------

4. OPIS OBSZARU

4.7. HISTORIA